

УДК 811.161.3:003.086

UDC 811.161.3:003.086

АЎТАРСКАЯ ПУНКТУАЦЫЯ ЯК СРОДАК ФАРМІРАВАННЯ ІДЫЯСТЫЛЮ

AUTHOR'S PUNCTUATION AS A MEANS OF FORMING AN IDIOSTYLE

В. М. Шаршнёва,

кандыдат філалагічных навук,
дацэнт, дактарант кафедры
мовазнаўства і лінгвадыдактыкі
Беларускага дзяржаўнага
педагагічнага ўніверсітэта
імя Максіма Танка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-8092-356X>

V. Sharshniova,

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
PhD student of the Department
of Linguistics and Lingvodidactics
Belarusian State Pedagogical University
named after Maxim Tank

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-8092-356X>

Паступіў у рэдакцыю 11.02.2025.

Received on 11.02.2025.

У артыкуле засяроджваецца ўвага на вызначэнні сутнасці аўтарскай пунктуацыі і яе ролі ў фарміраванні індывідуальнага стылю пісьменніка. Вобразы маўленчай рэпрэзентацыі графіка-пунктуацыйных сродкаў звязваюцца з паняццем «аўтарская пунктуацыя», пад якой разумеюцца асаблівасці графіка-пунктуацыйнага афармлення тэксту, якія ўласцівыя таму ці іншаму аўтару і носяць індывідуальны характар. Фактычна пацвярджаецца, што аўтарская пунктуацыя ўключае ў сябе выкарыстанне нерэгламентаваных знакаў; узмацненне знакавай пазіцыі; аслабленне пунктуацыі або поўнае адмаўленне ад яе; комплекснае спалучэнне графіка-пунктуацыйных сродкаў; уключэнне сродкаў іншых графічных сістэм; увядзенне дадатковых графічных сродкаў афармлення мастацкага тэксту; шыфтовае вар'іраванне; прабелы, міжрадкавыя і міжбазачныя інтэрвалы, пустоты. Адзначаецца, што рэалізацыю кожнай з названых пазіцый можна лічыць праявай індывідуальнага аўтарскага стылю.

Ключавыя словы: аўтарская пунктуацыя, ідыястыль, графіка-пунктуацыйныя сродкі, мастацкі тэкст, прагматычны.

The article focuses on the definition of the essence of the author's punctuation and its role in the formation of the writer's individual style. The images of the speech representation of the graph-punning aids are associated with the concept of "author's punctuation", which means the features of graphic-publication of the text that are inherent in one or the other author and are individual. In fact, it is confirmed that the author's punctuation includes the use of unregulated signs; strengthening a significant position; the weakening of the punctuation or the complete denial of it; a complex combination of graph-punk resources; incorporation of other graphic systems; introduction of additional graphic means of literary text; font variation; spaces, inter-charging and interjabbite intervals, voids. It is noted that the implementation of each of these positions can be considered a manifestation of individual author's style.

Keywords: author's punctuation, idiosyle, graphics, literary text, pragmatic.

Кожны мастацкі тэкст мае сваю сістэму знакаў прыпынку, абумоўленую прагматычнай устаноўкай аўтара і камунікатыўным заданнем у цэлым. Пунктуацыя не толькі актуалізуе сэнсавыя адценні думкі аўтара, але і становіцца адметным спосабам арганізацыі пражытнага тэксту, сінтаксічна-рымічнай арганізацыі маўлення, сродкам адлюстравання важнай, з пазіцыі аўтара, у сэнсавых адносінах інфармацыі.

У лінгвістычнай літаратуры адсутнічае адзінае разуменне аўтарскай пунктуацыі. Паводле меркаванняў адных даследчыкаў, яна ўспрымаецца як адпаведнае аўтарскім намерам парушэнне нормы, г. зн. нерэгламентаваная пунктуацыя (П. А. Лекант, А. Б. Шапіра), другія ўспрымаюць аўтарскую пунктуацыю як схільнасць аўтара да пэўнага знака з пашырэннем функцый гэтага знака (Ф. С. Андросава, В. А. Мельнічук, Н. С. Фаміна, М. М. Шанскі, А. І. Яфімаў), трэція лічаць аўтарскімі ўсе знакі прыпынку ў межах пэўнага мастацкага тэксту (Н. С. Валгіна, А. М. Васілішына, І. П. Сафро-

нава), якія «афармляюць аўтарскія інтанацыі, аўтарскі лад маўлення, своеасаблівасць і глыбіню аўтарскай думкі» [1, с. 55].

Раскрыццё сутнасці паняцця «аўтарская пунктуацыя» часта адбываецца ва ўзаемаадносінах з паняццем «аўтарскае візуальна-графічнае афармленне тэксту». Так, напрыклад, Л. М. Ткачэнка ўключае ў паняцце аўтарскай пунктуацыі «не толькі пунктуацыйныя, але таксама і візуальна-графічныя сродкі, якія валодаюць шырокімі магчымасцямі ўзмацнення вобразнасці тэксту і з'яўляюцца праявай аўтарскага стылю» [2, с. 98]. А. М. Васілішына прапануе разглядаць паняцце «аўтарская пунктуацыя» максімальна шырока за кошт уключэння ў яго аб'ём «не толькі разнастайных пунктуацыйных з'яў (трансфармацыі знакаў прыпынку, адмаўлення ад пунктуацыі, асаблівага пунктуацыйнага малюнку як адлюстравання полістылізму тэксту, індывідуальнага пунктуацыйнага сцэнарыю з камплементарнымі пунктуацыйнымі пазіцыямі і інш.), але і новых спалучэнняў знакаў

і «комп'ютарных» значкоў, якія пастаянна папаўняюць перыферыю пунктуацыйнай сістэмы і выконваюць у структуры мастацкага тэксту пунктуацыйныя функцыі» [3, с. 4–5].

Варта адзначыць і той факт, што праблема сутнасці аўтарскай пунктуацыі (графіка-пунктуацыйнай арганізацыі) у першую чаргу закранае ідыястылістычны аспект мовы. У межах ідыястылю заўсёды мае месца прагматычны змест, які ўключае ў сябе суб'ектыўную інтэрпрэтацыю перададзенай аўтарам інфармацыі. Такі змест знаходзіць сваё адлюстраванне ў асобных спосабах пунктуацыйнай арганізацыі тэксту і рэалізуецца дзякуючы створаным аўтарам пунктуацыйным пазіцыям.

У мастацкім тэксце аўтарская пунктуацыя, з аднаго боку, выступае як стылістычны маркер, а з другога – «згушчэнне» дамінантнага знака [4, с. 33]. У пазіі і ў прозе аўтарская пунктуацыя вызначаецца таксама намінацыйна-прагматычным і камунікатыўным аспектам. На думку Л. М. Кальцовай, «у пунктуацыйным афармленні выказвання знаходзяцца сваё выражэнне ўпадабаны аўтарскія прыёмы арганізацыі сэнсу, індывідуальны стыль аўтара. І ў той жа час, будучы элементам стылю, пунктуацыя ў пераважнай большасці выпадкаў зусім заканамерная. Яна абумоўлена сістэмай мовы. «Аўтарская» пунктуацыя апраўдана і дзейсная ў тых рамках, у якіх яна абавязваецца на патэнцыйныя магчымасці моўнай сістэмы і служыць сродкам адэкватнай перадачы камунікатыўнага сэнсу». [5, с. 152]. З гэтай нагоды Ф. С. Андросова адзначае, што камунікатыўна-прагматычны прынцып пунктуацыі ў сучасным мовазнаўстве грунтуецца «на выкарыстанні пунктуацыйных знакаў суб'ектам маўлення (аўтарам) і адрасатам маўлення (чытачом) у працэсе пісьмовай камунікацыі» [4, с. 23].

На стылістычнай значнасці аўтарскіх знакаў настойвае Н. С. Валгіна, засяроджваючы ўвагу на тым, што «яны не звязаныя жорсткімі правіламі расстаноўкі і цалкам залежаць ад аўтарскай волі, увасабляюць індывідуальнае адчуванне іх неабходнасці» [6, с. 191]. Сцвярджаючы магчымасць пунктаграм накіроўваць да скрытых сэнсаў, Н. С. Валгіна пацвярджае прагматычную значнасць знакаў прыпынку і апісвае некаторыя агульныя заканамернасці праяўлення аўтарства ў пунктуацыі [6, с. 191–195], якія «робяць Горкага Горкім, а Чэхава Чэхавым» [1, с. 53]. Менавіта асэнсаванне гэтых заканамернасцей, несумненна, уплывае на ўзаемаразуменне стваральніка і ўспрымальніка мастацкага тэксту.

Зыходзячы з апрацаванага фактычнага матэрыялу, а таксама абагульняючы і сістэматызуючы разнастайныя меркаванні даследчыкаў адносна праяўлення аўтарскай пунктуацыі, сярод найбольш тыповых заканамернасцей праяўлення аўтарства ў графіка-пунктуацыйнай арганізацыі

сучаснага мастацкага праявіснага тэксту варта назваць наступныя:

1) выкарыстанне нерэгламентаваных знакаў (спалучэнняў знакаў):

У аэрапорце ўсё жоўта-сіняе і гудзе. <...> Мы з Цімкам ідзем за натоўпам, ледзь паспяваючы лавіць чарговыя каманды перакладчыц: сюды-направа-стойце-чакайце-хадзем-бяром-выходзім. Пільнуюся Цімкавага пляча, ён, мабыць, пільнуецца мяне, бо думае, што я ўсё тут ведаю, бо не ўпершыню. Памыляецца. Але я спраўна прыкідваюся (А. Хамянок «Італьянскае падарожжа. Чао, лета!»).

Нерэгламентаваная дэфісацыя стылістычна апраўдана імкненнем аўтара стварыць атмасферу аэрапортнай мітусні, прывычнай абавязковай паслядоўнасці пэўных дзеянняў, якія ўспрымаюцца як непадзельная ўпарадкаваная сістэма.

Стылістычныя магчымасці нерэгламентаваных знакаў прыпынку, у тым ліку нерэгламентаванай дэфісацыі, па сутнасці, бязмежныя. Прычым, у творах беларускай мастацкай прозы (як беларускамоўных, так і рускамоўных) апошняя пачала набываць сваё індывідуальна-стылістычнае выкарыстанне, сваю аўтарскую адметнасць адносна нядаўна. Так, нерэгламентаваную дэфісацыю можна лічыць прыметай ідыястылю М. Адама, А. Андрэева, І. Бабкова, В. Доўнар, В. Найдзіна, Я. Пінчук, В. Радунь, А. Хамянок і інш.;

2) узмацненне знакавай пазіцыі, пры якім адбываецца замена знакаў недастаткова моцных на больш моцныя па сваёй раздзяляльнай функцыі:

<...> Мне хочацца ўхапіцца за Цімку і прызнацца яму, што я жудасна баюся ўсяго новага, што гэта была добрая спроба ўбачыць Італію інакшай, але

*нічога не выйшла,
нічога не прамінула,
нічога не забылася,
я зноўку тут,*

МНЕ СТРАШНА (А. Хамянок «Італьянскае падарожжа. Чао, лета!»).

Пры перадачы эмоцый персанажа аўтару недастаткова радковага афармлення складанага сказа і традыцыйнага раздзялення яго частак пры дапамозе коскі. Кожны з асобных элементаў пераліку атрымлівае дадатковую знакавую пазіцыю – афармляецца ў абзац – з мэтай асобнай актуалізацыі кожнага кампанента і перадачы адначасова экспрэсіўнасці аўтарскага маўлення і ўзрушанасці эмацыянальнага стану персанажа. Схільнасць да выкарыстання больш моцных па сваёй раздзяляльнай функцыі знакаў характарызуе творчасць А. Андрэева, Г. Аўласенкі, А. Ждана, В. Маслюкова, М. Прохар, Ю. Станкевіча, А. Хамянок і інш.

Узмацненне знакавай пазіцыі можа быць непасрэдна звязана з вербалізацыяй знакаў пры-

пынку, пры якой кожны з іх успрымаецца як эквівалент слоўнага выразу:

– Спасибо, – то ли поблагодарила, то ли констатировала факт Саша. – Я продолжу? С вашего позволения. Итак, злой рок... Семейное проклятие... Семейная традиция... <...> Теперь о плюсах. <...> Прожиточный минимум и плохо отремонтированная квартира с видом на пыльный проспект обеспечены. Живи и радуйся. Наслаждайся. Но до поры до времени. А как стукнет тебе двадцать...

– Двадцать два... – вздохнула мама Аля.

– ... – метнула в ее сторону возмущенный взгляд Сашенька, – мысль упусти! Вам же хуже.

– ! – одернула дочь бабушка Шура.

– !!! – Александра Александровна показала нарушителю свой сухонький кулачок.

– Мяу-у! – подал из-под стола свой голос Василий Двадцать пятый (Л. Богданова «С традициями пора завязывать!»).

Замена рэплікі пэўным знакам прыпынку – з’ява даволі рэдкая нават у творах сучаснай мастацкай літаратуры (А. Андрэеў, Г. Аўласенка, Л. Багданава, В. Доўнар, Т. Сулімава). Замена некалькіх рэплік тым больш унікальны выпадак. Выкарыстаныя самастойна, шматкроп’е, клічнік, спалучэнне клічнікаў перанакіроўваюць адначасова на змест слоў аўтара і на ўяўленне выразу твару суб’екта, спрыяючы максімальна дакладнаму выражэнню эмоцый, перадачы невербальных зносін;

3) аслабленне пунктуацыі або поўнае адмаўленне ад яе, безумоўна звязана з праяўленнем аўтарскай індывідуальнасці, з накіраванасцю на супрацоўніцтва з чытачом:

смяецца дачка смяецца быццам вецер звініць смяецца як піянерскія горны смяецца як быццам расшпілілі партабак і рэха нясецца разам з гэтым смехам Смех і рэха скачуць па маім пакоі І мой настрой таксама заходзіцца ад рогату так добра смяецца дачка і немагчыма не падтрымаць яе цудоўны смех І вось ужо і сам сусвет нібы студзіна пачынае калыхацца ад рогату (З. Вішнёў «Калі прыгледзецца – Марс сіні»).

Аформлены без знакаў прыпынку, прыведзены ўрывак захоўвае ўсе адзнакі лагічнасці, паслядоўнасці, моўнай выразнасці. Прагматыка пунктуацыйнай неаформленасці звязана з тым, што для аўтара важныя ўласныя адчуванні, а ў тым, што адбываецца, успрымаецца толькі знешні бок. Аўтар прыслухоўваецца да сябе, да сваіх пачуццяў, дэманструючы суб’ектыўную абумоўленасць разумення сэнсу выказвання. Такая ж актуалізацыя значнасці чакаецца і ад чытача.

Аслабленне пунктуацыі або адмаўленне ад яе выступаюць паказчыкамі ідыястылю І. Бабкова, З. Вішнёва, Ю. Станкевіча, але зусім не з’яўляюцца вызначальнай характарыстыкай іх творчасці;

4) комплекснае спалучэнне графіка-пунктуацыйных сродкаў, індывідуальна выкарыстанае аўтарам для перадачы пэўнай сітуацыі або асаблівага стану персанажа, заўсёды адметнае, непаўторнае і насычанае дадатковай экспрэсіяй і імпліцытнай інфармацыяй. Надзвычай арыгінальным, нават унікальным можна лічыць прагматычна арыентаваны знак (...), выкарыстаны ў рамане А. Андрэева «Халатов і Лілька»:

(...)

Теперь нам с Лилькой открыт путь на родину. Спрашивается: зачем? Нет, съезжу, пожалуй. Карету мне! В Персию, в Персию! Хочу кое о чем поговорить с Халатовым с глаза на глаз. Может, еще и поживу в доме на набережной. <...>

Как карта ляжет. Играть так играть. По крупному.

(...)

Кто знает?

Прагматыка індывідуальна-аўтарскага знака арыентавана на ўзнаўленне не раскрытых аўтарам малюнкаў, эпізодаў. Варта заўважыць, што наогул імпліцытная насычанасць пунктуацыйных комплексаў настолькі разнастайная і разная, што дазваляе заўважыць і адрозніць самыя тонкія і глыбокія сэнсавыя адценні, накіраваныя стваральнікам тэксту да рэцыпіента. Індывідуальнае аўтарскае ўспрыняццё шматлікіх нюансаў кожнага ўключанага ў комплекс знака накіроўвае да абнаўлення іх значэнняў і пастаяннага выкарыстання ў новых, самых нечаканых сітуацыях.

Выкарыстанне комплексных пунктуацыйных знакаў надзвычай тыповае для мастацкай прозы. Аўтарская індывідуальнасць праяўляецца не толькі ў схільнасці да таго ці іншага пунктуацыйнага комплексу, але і ў нечаканай паслядоўнасці прывычных знакаў, выкліканай усведамленнем іх прагматычнага зместу;

5) уключэнне сродкаў іншых графічных сістэм (напрыклад, лацінскай графікі) часта абумоўлена зместам твора і звязана з іх прагматычнай маркіраванасцю, дзякуючы якой увага чытача факсіруецца на адметным афармленні тэкставай адзінкі і, адпаведна, на перадаваемай ёй інфармацыі:

Прасветленная туга, прыязнасць і сёння цеплыця ў душы. Ведаю, што ідалаў нельга крапаць – на руках застанецца пазалота. У Рэгіны цяпер сваё жыццё, свае турботы. Таму і не звяню, не шукаю сустрэчы. Хаця теа culpra, теа тахіта culpra, каюся, грэшны. Аднаго разу спрабаваў рэаніміраваць былое (У. Сіўчыкаў «Тры лілеі, лілеі тры...»).

Лацінскі запіс *теа culpra, теа тахіта culpra* (мая віна, мая вялікая віна) накіраваны на дасведчанага чытача, які верыць у Бога, якому вядома пачуццё раскаяння. Разуменне стану аўтара-апавядальніка без асэнсавання па-лацінску запі-

санага выразу будзе максімальна спрошчаным, павярхоўным.

Выкарыстанне лацінскага шрыфту фарміруе ідыястыль А. Андрэева, А. Бравы, В. Доўнар, М. Прохар, У. Сіўчыкава, А. Хамянок і інш.;

б) увядзенне дадатковых графічных сродкаў афармлення мастацкага тэксту (закрэсліванне, слэш, зорачка і інш.) арыентавана на ўзмацненне візуальнага пачатку, на актуалізацыю вылучанага зместу:

2010 год, 31 декабря. Россия. Москва
(неотправленное письмо)

~~Дорогая Татьяна! Танечка! Пуговка! Любимая!~~ Прости, что долго не писал. Так сложилось. Я ~~попал в~~ Обстоятельства оказались сильнее меня. Я ужасно волновался и страдал. Но был не в силах что-то изменить. Надеюсь, друзья помогли тебе выбраться из ситуации. Поверь, мне пришлось не легче.

Еще не все позади. Но если ты поймешь и дашь мне возможность, я смогу все тебе объяснить мы будем счастливы. Нам же было хорошо вместе?

Готов приехать и все обсудить. Недели через ~~три~~ две. Жду твоего решения. Люблю. Люблю.

Твой Юрий (Л. Богданова «Одноклассники, точка, ру и прочие радости среднего возраста»).

Закрэсліванне зусім не адцягвае ўвагу да радкоў, а стварае абсалютна адваротны эффект, паколькі дэаўтыматызуе іх змест, паказвае іх значнасць для разумення стану персанажа, ходу яго думак, унутраных супярэчнасцей;

7) шрыфтавое вар'іраванне адыгрывае значную ролю ў стварэнні дадатковай экспрэсіі і дадатковага зместу (Заўвага: у цытуемым прыкладзе поўнаасцю захоўваецца аўтарскае афармленне):

Я напісала яму пісьмо, што ён мне падабаецца. А ён адказаў (маюю абсалютна дакладна):

ЯНО

100

ГНЕ

Спачатку я не магла здагадацца, але мне Зінка памагла. А паспрабуй здагадацца ты. Калі не зразумееш, я напішу ў наступным пісьме (А. Бутэвіч «Расстайны пах асоту»).

Такі спосаб мастацкага запісу максімальна дакладна перадае аўтарскія інтэнцыі як у дачыненні да сітуацыі, так і да эмацыянальна-экспрэсіўнага настрою свайго, персанажаў і чытача.

Нягледзячы на яўную выразнасць розных сродкаў графічнай арганізацыі, кожнаму з аўтараў уласціва схільнасць да свайго, абумоўленага індывідуальным выбарам. Так, выкарыстанне курсіву характэрна для творчасці А. Бравы, *тлустага шрыфту* – для У. Ліпскага, Ф. Сіўко, *напісанне слоў, спалучэнняў слоў і сказаў з вялікай літары* – для Г. Аўласенкі,

М. Касцюкевіча, Я. Мартыновіча, В. Найдзіна, Н. Нарэйка, М. Прохар і інш.;

8) прабелы, міжрадкавыя і міжабзацныя інтэрвалы, пустоты прыцягваюць увагу чытача ўжо на ўзроўні зрокавага ўспрыняцця:

– Не ведаю, ці варта жыць толькі для таго, каб аб табе хтосьці паплакаў пасля тваёй смерці. Але яна не падзяляла яго іроніі.

– Так, хоць бы дзеля гэтага... – сказала яна і змоўкла, гледзячы ў акно ў адбітках рознакаляровых пераднавагодніх агнёў.

Што застаецца пасля нас у гэтым жыцці? Песні, вершы, словы?.. Магчыма, гэта і ёсць нітка, якая будзе працягваць тое ж – песні, вершы, словы, пошукі і пытанні?.. У гэтай думцы ёсць шмат трагічнага і шмат радаснага, светлага – думаць аб тым, што сэрца і пачуцці не паміраюць, і, мусіць, гэта і ёсць галоўнае ва ўсім, што мае кожны, не ўсведамляючы ўсё ж значнасці...

Марцін узяў таксі і, пакуль ехалі, патэлефанаваў Чэславу. <...> (М. Прохар «За аблокамі душы»).

Вылучэнне з дапамогай дадатковых міжабзацных прабелаў курсіўнага напісання актуалізуе змест сентэнцыі, якая можа існаваць асобна ад твора і прэтэндаваць на дадатковае асэнсаванне яе сэнсу, прычым кожны рэцыпіент можа вызначыць ступень яе значнасці для сябе, адпаведна ўласным перажытым адчуванням.

Такім чынам, усе названыя вобразы маўленчай рэпрэзентацыі графіка-пунктуацыйных сродкаў звязаны з паняццем **«аўтарская пунктуацыя»**, пад якой трэба разумець асаблівасці графіка-пунктуацыйнага афармлення тэксту, якія ўласцівыя таму ці іншаму аўтару (набор выкарыстаных ім знакаў, пераважнае ўжыванне аднаго/некарых з іх, удакладненне/змяненне функцый гэтага знака, стварэнне новага знака) і носяць індывідуальны характар.

Аўтарская пунктуацыя ўключае ў сябе выкарыстанне нерэгламентаваных знакаў; ўзмацненне знакавай пазіцыі; аслабленне пунктуацыі або поўнае адмаўленне ад яе; комплекснае спалучэнне графіка-пунктуацыйных сродкаў; уключэнне сродкаў іншых графічных сістэм; увядзенне дадатковых графічных сродкаў афармлення мастацкага тэксту; шрыфтавое вар'іраванне; прабелы, міжрадкавыя і міжабзацныя інтэрвалы, пустоты. Рэалізацыю кожнай з названых пазіцый і паасобку, і ў спалучэнні з іншымі можна лічыць праявай індывідуальнага аўтарскага стылю. Графіка-пунктуацыйная арганізацыя ўплывае на перадачу рытмікі, мелодыкі тэксту, на эканомію маўленчых сродкаў, якая даводзіць перадаваемую думку да найвышэйшай ступені канцэнсацыі, пры гэтым канцэнтрацыя сэнсу дасягаецца шляхам скарачэння вербальных кампанентаў выказвання.

Выкарыстанне спецыфічных графіка-пунктуацыйных сродкаў адлюстроўвае камунікацыйна-прагматычныя задачы аўтара, дае чытачу свабоду інтэрпрэтацыі сэнсу тэксту, што прыводзіць да стварэння новага спосабу адлю-

стравання мастацкага ўспрымання свету і арганізацыі пісьмовага маўлення. Аўтарская пунктуацыя з'яўляецца стылістычна маркіраванай – г. зн. апраўданай стылем, жанрам і кантэкстам твора.

ЛІТАРАТУРА

1. Валгина, Н. С. Что такое авторская пунктуация? / Н. С. Валгина // Русская речь. – 1978. – № 1. – С. 48–56.
2. Ткаченко, Л. Н. Функционирование пунктуационно-графических средств в произведениях Фр. Бегбедера / Л. Н. Ткаченко // Вестн. Челяб. гос. ун-та. Филология. Искусствоведение. – 2013. – Вып. 77, № 14 (305). – С. 93–98.
3. Василишина, Е. Н. Когнитивно-прагматический аспект дискурсивных импликаций: на материале произведений В. В. Набокова : автореф. дис. ... канд. филолог. наук : 10.02.19 / Василишина Елена Николаевна ; Адыг. гос. ун-т. – Майкоп, 2015. – 21 с.
4. Андросова, Ф. С. Функционально-стратегический потенциал авторских пунктуационных знаков в художественном дискурсе : автореф. дис. ... канд. филолог. наук : 10.02.19 / Андросова Фекла Семеновна ; Кемер. гос. ун-т. – Кемерово, 2015. – 25 с.
5. Кольцова, Л. М. Пунктуация поэтического текста в номинативно-прагматическом и коммуникативном аспекте / Л. М. Кольцова // Cuadernos de Rusística Española. – 2010. – № 6. – С. 149–156.
6. Валгина, Н. С. Актуальные проблемы современной русской пунктуации / Н. С. Валгина. – М. : Высш. шк., 2004. – 259 с.

REFERENCES

1. Valgina, N. S. Chto takoe avtorskaya punktuaciya? / N. S. Valgina // Russkaya rech'. – 1978. – № 1. – S. 48–56.
2. Tkachenko, L. N. Funkcionirovanie punktuacionno-graficheskikh sredstv v proizvedeniyah Fr. Begbедера / L. N. Tkachenko // Vestn. Chelyab. gos. un-ta. Filologiya. Iskusstvovedenie. – 2013. – Vyp. 77, № 14 (305). – S. 93–98.
3. Vasilishina, E. N. Kognitivno-pragmaticheskij aspekt diskursivnyh implikatur: na materiale proizvedenij V. V. Nabokova : avtoref. dis. ... kand. filolog. nauk : 10.02.19 / Vasilishina Elena Nikolaevna ; Adyg. gos. un-t. – Majkop, 2015. – 21 s.
4. Androsova, F. S. Funkcional'no-strategicheskij potencial avtorskih punktuacionnyh znakov v hudozhestvennom diskurse avtoref. dis. ... kand. filolog. nauk: 10.02.19 / Androsova Fekla Semenovna ; Kemer. gos. un-t. – Kemerovo, 2015. – 25 s.
5. Kol'cova, L. M. Punktuaciya poeticheskogo teksta v nominativno-pragmaticheskom i kommunikativnom aspekte / L. M. Kol'cova // Cuadernos de Rusística Española. – 2010. – № 6. – S. 149–156.
6. Valgina, N. S. Aktual'nye problemy sovremennoj russkoj punktuacii / N. S. Valgina. – M. : Vyssh. shk., 2004. – 259 s.